

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/145/2017
Identifikačné číslo spisu: 8715202835
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8715202835.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. M., bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom, so sídlom Advokátskej kancelárie v Starej Ľubovni, Garbiarska č. 20, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, o náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 6 C 209/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. marca 2016, sp. zn. 9 Co 746/2015, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 24. marca 2016, sp. zn. 9 Co 746/2015 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. októbra 2015 č. k. 6 C 209/2015-73 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 191,62 eur spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 7. februára 2015 do zaplatenia v lehote 3 dní. Vo zvyšnej časti návrh žalobcu zamietol. Zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania spočívajúcu v náhrade súdneho poplatku 20 eur a trov právneho zastúpenia vo výške 518,18 eur. Svoje rozhodnutie zdôvodnil s poukazom na ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a to § 1, § 2, § 4, § 6, ako aj na čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Konštatoval, že návrh žalobcu do výšky priznanej sumy bol dôvodný, keď voči nemu bolo začaté trestné stíhanie vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva PZ v Liptovskom Mikuláši, ktoré bolo uznesením Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie a začaté trestné stíhanie, nebol trestným činom. Na základe uvedeného preto súd prvej inštancie rozhodol, tak ako je vyššie uvedené.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie zo 6. októbra 2015 č. k. 6 C 209/2015-73 podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny rozsudkom z 24. marca 2016 č. k. 9 Co 746/2015-96. V súvislosti s dôvodmi odvolania žalovanej odvolací súd udal, že ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, konaním ktorých priamo zasiahol do základných

práv jednotlivca. V tomto prípade začalo trestné stíhanie a vznesené bolo obvinenie pre skutok, ktorý nakoniec ako trestným činom (zločinom) vyhodnotený nebol, pričom doterajšia súdna judikatúra potvrdila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odčinená. V zmysle uvedeného sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a skonštatoval správnosť dôvodov jeho rozhodnutia. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom mala za to, že žalovaná bola pred súdom prvej inštancie ako aj pred odvolacím súdom zastúpená nesprávnym orgánom, čím jej bola odňatá možnosť konať v zmysle § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a preto je daný dovolací dôvod podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené. Namietala aj výšku náhrady škody priznanú žalobcovi. Navrhla preto, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiadala odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žiadal predmetné dovolanie odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalovaná), zastúpená zamestnancom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (29. júna 2016), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom nejde o rozsudok, ktorý by mal znaky uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Keďže prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. nevyplýva, je zjavné, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v danej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

9. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalovaná procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

10. Na vady konania, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľka uplatnila alebo neuplatnila (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

11. O vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, keď sa účastníkovi odníme možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok.

12. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

13. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti

Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia (obdobne pozri aj rozsudok ESĽP vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku č. 18990/91, 18.2.1997, § 27). V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru (rovnako tak v rozsudku vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku, § 29).

14. Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru odvolacieho súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkami predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby vypočuli jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 230/03, I. ÚS 276/2016, II. ÚS 18/2013, II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, IV. ÚS 186/09).

15. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu dovolateľky (č. l. 83 a nasl. spisu) sa písomne vyjadril žalobca (č. l. 88 a nasl. spisu), žalovaná (dovolaateľka) ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo odvolací súd jej toto vyjadrenie žalobcu nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalovanej došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

16. Vzhľadom na uvedenú vadu konania majúcu za následok, že dovolateľke bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolací súd zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

17. Najvyšší súd zároveň uvádza, že nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovolaniím) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.